

46. UNYON DÜNYA AKCİĞER SAĞLIĞI KONGRESİ

Cape Town, Güney Afrika, 2-6 Aralık 2015-12-27

Kongre Teması: “YENİ BİR GÜNDEM, 2015 Sonrası Akciğer Sağlığı” idi.

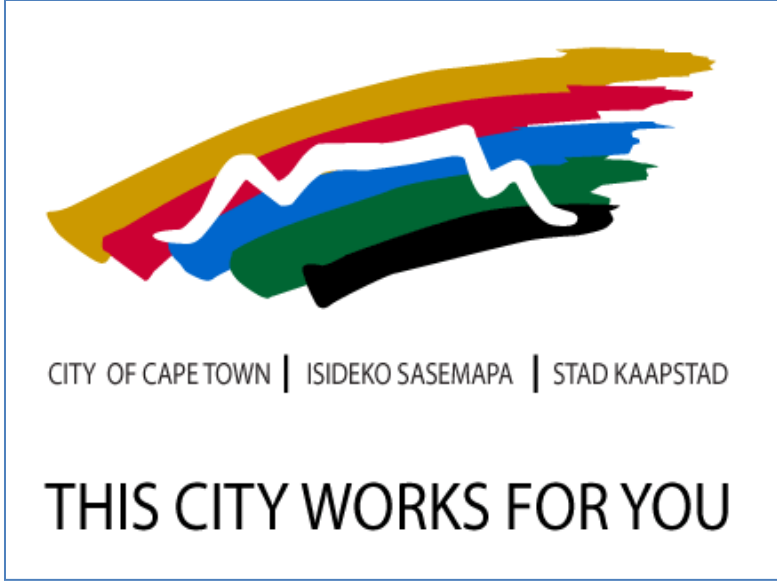
Kongre, dünyada TB konusunda önemli değişimlerin olduğu bir dönemde gerçekleşti. Bu nedenle adı da “A New Agenda”, yani “Yeni Bir Gündem” idi. Neden yeni bir gündem? Çünkü,

- Milenyum Gelişme Hedefleri (MGH) bitti. Sürdürülebilir Gelişme Hedefleri (SGH) başladı. (İngilizce’de “Milenium Development Goals = MDGs” ve “Sustainable Development Goals = SDGs). SGH, 17 maddeden oluşuyor. 3. Madde sağlık ile ilgili. 3.3 ise TB ile ilgili.
- Artık “Stop TB Strateji” yerine “End TB Strateji” kullanılacak. Yani TB’yi durdurma dönemi bitti. TB’yi bitirme dönemi başladı.
- Bu, 2015 sonrası strateji olarak da ifade ediliyor.

CAPE TOWN ŞEHİRİ

Cape Town, Güney Afrika’nın önemli bir şehri. Türk Hava Yolları ile İstanbul’dan tek uçuşta 12 saatte ulaşıyor. Havaalanından şehre doğru giderken karşınızda sadece “Şeytan Tepesi” denilen dağ var. Hemen elinizi uzatsanız ulaşacağınız yakınlıkta gibi. Yolun iki tarafında baraka evler. Tenekeden. 8 yıl önce de Dünya Kongresi bu kentte idi. O zaman tümüyle baraka evler vardı. Şimdi baraka evlerin bir kısmı tek katlı ya da iki katlı basit evler şeklinde yapılmış. Hükümet tarafından yapılan bu evler önce ücretsiz dağıtılmış. (Türk şoförümüzün anlattığına göre) bu evleri alanlar bir süre sonra satmışlar. Bu nedenle değişiklik yapılmış. Uzun dönem, çok az bir ödeme yapmak karşılığı verilir olmuş bu evler. Şehre yaklaşırken, hastaneler, üniversite, Nelson Mandela’nın konuşma yaptığı bina, Nelson Mandela’nın hapis yattığı Robben Adası görüntüye giriyor. Şehrin binaları, bir Avrupa ülkesi gibi.

Sokaklarda seyyar satıcılar, yerleşik şekilde bulunuyor. Metal iskeletleri ile küçük satış yerleri oluşturuyorlar. Sabah saat 7-8’de kongreye giderken kuruluşlarını görüyorsunuz. Akşam dönüştü yoklar. Bütün dükkanlar gibi saat 3.30’da kapanıyorlar. En gözde satış nesnelere, güneş gözlükleri, şapkalar, cep telefonu kılıfları. Long Market denilen uzun bir sokak boyunca kurulan seyyar satış kulübelerinde ise hediyelik eşyalar ağır basıyor. Afrika’ya özgü resimler, ahşap işleri, maskeler, giysiler, çantalar, ...

Cape Town Şehri, İngilizce, Afrikaans ve Flemenkçe yazılmış. Altında da “Bu Şehir Sizin İçin Çalışıyor” sloganı var. Şehrin ambleminde Cape Town’daki 3 dağın oluşturduğu görünümün izdüşümü var.

Solda “Şeytan Tepesi”, ortada “Masa Dağı”, sağda da “Aslan Tepesi” var.

Kongre merkezine yakın bir otelde iseniz yürüyerek gidip gelmek iyi bir seçenek. Yürümeye başladığınız, hemen bir dilenci ilişiyor ve sizden para istiyor. Taksiye binerseniz pek de pahalı değil.

Kongre merkezi dev bir yapı. Özgün bir mimarisi var. Metal bir iskelet üzerinde yapılmış. Geniş mekanları olan bir yapı. İki toplantı arasında beş dakika yürümek gerekebiliyor. Kongrede ara beslenmeler, çay ve kahve servisi yok. Sadece su var. İsterseniz içerideki büfelerden satın alabilirsiniz.

Uçaktan indiğimiz gün yarım günümüz boştu. Masa Dağı gezisi yaptık. Teleferikle çıkılan dik kayalık bir dağ. Dağın üzeri düz, adını buradan alıyor. Dağın üzerinde yürüme rotaları yapılmış;manzaralı yerlere özel çıkıntılı alanlar oluşturmuşlar; çiçekleri, bitkileri ve dağın doğal yaşamını izleme olanağı var. Dağ çepeçevre mükemmel bir görüntü oluşturuyor. Şehrin tamamına yakını ve arkaya doğru devam eden dağları görmek mümkün.

Dağdan inerken, bizi Endonezyalılar ve Malezyalıların yaşadığı, kendilerinin yaptığı iki yüz yıllık evlerin olduğu yerleri gösterdiler. Kölelik, ırklar, dinler, savaşlar; her konuşmada tarih işin içine o kadar çok giriyor ki!

Kursların olduğu gün, bir grup arkadaşımız Ümit Burnu'na gittiler. Türk rehberin zengin anlatımı ile bütün gün güzel bir gezi yaptılar. 8 yıl önce biz bu geziye çıkmıştık, bu yıl kursu izlemeyi tercih ettik.

İMBİZO

Bu yıl Unyon Kongresinin bir yeniliği. Kongre binası girişinde, yaka kartı olmadan girilebilen bir bölüm. (Yaka kartı önemli, çünkü, hiçbir salona bu kart olmadan girilemiyor. Kongre kaydının pahalı olduğunu düşünürsek, kayıt olmadan girilebilen bir bölüm iyi bir fikir.)

İmbizo, canlı, yaşam dolu bir yer; akciğer sağlığı ile ilgilenen derneklerin, toplulukların biraraya gelip, tartıştıkları, birbirlerine destek oldukları, öğrendikleri ve esinlendikleri bir yer.

İmbizo'nun anlamı, bir toplantı, geleneksel bir liderin çağrısı ile yapılan, toplum örgütleri ve sivil toplumunu oturumları, sunumları, tartışmaları ve performanslarına ev sahipliği yapmaktadır. Güney Afrika'nın akciğer sağlığı konuları ile ilgilenen 10 derneğin başkanlarınca başlatılmıştır. Bu toplantılarda konuşmak serbesttir. Herkes katılabilir. Yürüyüşler, resim yapmalar, çalıştaylar, sempozyumlar, fotoğraf sergileri, futbol topu atışları gibi unsurları içerir.

İmbizo'da, kongrenin genel programı dışında 9 sempozyum, bir sözlü sunum oturumu yapıldı. ÇİD-TB, propaganda, insan hakları, cezaevlerinde HIV ve TB konularında.

Üç çalıştayda, damgalanmayı ele almak ve sivil toplum kuruluşlarına toplumu nasıl katabiliriz ve çalışmalarda yer almalarını sağlayabiliriz konuları konuşuldu. Bu oturumlar herkese açıldı.

TB ve HIV'yi tekmelemek ("kick TB and HIV") futbol alanı vardı.

300 kişinin katıldığı bir yürüyüş düzenlediler.

Toplantı salonunda duvar resimleri yapıldı.

Silikozlu madencilerin ve tedavilerini yapanların fotoğraflarını içeren bir sergi yapıldı.

2.11.2015 KÜRESEL TB SEMPOZYUMU: “2015 Sonrası, TB’yi Bitirmek için Ayağa Kalkmak”

Her yıl Stop TB Sempozyumu olarak adlandırılan toplantının adı değişmişti.

Birinci bölümde 2015 sonrası strateji anlatıldı. SGH içinde TB’yi Bitirme konuşuldu.

Toplantıda, Dünya’daki gelişmeler sunuldu. 2015 Küresel TB Raporu sunuldu. Bu yıl iki önemli gelişme var.

Birincisi, Endonezya. Endonezya’da yapılan prevalans taraması sonuçları, tahminleri katlamış. Bu nedenle, Endonezya 500 bin hasta ile Dünya’da 4. sırada iken bu tarama sonrasında 1 milyon hasta ile ikinci sıraya yükselmiş durumda ve dünya genelinde hasta sayısı tahmini de 9’dan 9,6 milyona çıkıyor.

İkinci önemli gelişme, Hindistan’dan. Hindistan’da özel sektör dahil bildirim zorunluluğu getirilmiş. Böylece kayıtlı hasta sayılarında önemli bir hasta artışı olmuş.

TB ölümlerini belirtirken, HIV ölümleri ile karşılaştırmalı sundular. 2014’te TB ölümleri 1,1 milyon, HIV ölümleri ise 0,8 milyon idi. 0,4 milyon TB/HIV ölümü eklendiğinde, TB 1,6 milyona, HIV de 1,2 milyona yükseliyor. Böylece TB en çok öldüren enfeksiyon hastalığı.

İkinci bölümde Güney Afrika’nın TB’yi Bitirmede alması gerek yol, yeni adımlar başlığı altında canlı bir tartışma oldu. Yeni geliştirilen pediatrik ilaçlar sunuldu. Bu ilaçlar, kombine preparat şeklinde (yani, bir tablette 3 ilaç birarada). Suda eriyebiliyor. Meyve tadı var. Çocuklar tarafından kabul edilebilir ilaçlar. 6 aylık çocuk preparatı fiyatı 15 dolar. Bu ilaçların geliştirilmesine ilişkin konuşmasında Dr. Mel Spigelman (TB Alliance CEO’su) iki soru sordu ve tartıştı:

(a) Bunu neden daha önce düşünmedik?

(b) Bundan sonra böyle aptallıklar yapmamak için ne yapmalıyız?

Açık oturum şeklindeki konuşmalarda, Filipinler’den, Hindistan’dan sunumlar yapıldı. G. Afrika’dan hekim olmayan bir konuşmacı (Mr. Anele Yawa) “Güzel politikalar var ülkemizde. Kağıt üzerinde mürekkep iyi duruyor. Politikalar basılı olarak rafta duruyor. Bunun bize ne faydası var, uygulanmadıktan sonra” dedi ve sonra da ülkedeki rüşvet/yozlaşma (corruption) konusunda sert bir konuşma yaptı. Konuşmasını, çözüm önerisi ile bitirdi: “Yoksulların en yoksulu olan kişileri harekete geçirmeliyiz. Toplumun ayağa kaldırmalıyız. Örgütlenmeliyiz. Vd.”

Üçüncü bölüm, 24 ülkede yapılan, DSÖ tarafından önerilen politikaların ne kadar uygulandığını gösteren bir anket sonuçları üzerine idi. Sınır Tanımayan Doktorlar tarafından sunuldu. Birçok ülke TB için temel uygulamaları yapmada yetersiz idiler.

Dördüncü bölümde Ulusal TB Araştırma Yatırımları Konuşuldu.

Beşinci bölümde de TB Araştırmalarındaki Gelişmeler konuşuldu.

Bu son iki bölüm, son derece öğretici idi. Temel bilime ilişkin, yeni aşı, yeni ilaç, yeni tanısallara yönelik araştırmanın giderek artan bir oranda ve ivmede yapıldığını sevinerek gözlemliyoruz. Bunun yanında, politika ve uygulamalara yönelik araştırmalar yapılmakta. Yine bu araştırmalara yönelik ülkelerin kendi “Araştırma Birimleri”, “Araştırma Politika Dokümanları, Rehberleri” gündeme geldi. Bu konuda en çarpıcı olanı, Hollanda’nın dokümanı idi.

Bu sempozyumun olduğu gün ayrıca 5 kurs ve 5 çalıştay yapıldı.

İKİNCİ GÜN (3.11.2015): KURSLAR VE ÇALIŞTAYLAR

Kurslar paralı (100 avro), çalıştaylar ücretsiz. Üste para veren bile var.

Bu gün 7 kurs ve 10 çalıştay vardı.

TB Tedavisi ile ilgili Rehberlerin geliştirilmesi konusundaki çalıştaya katıldım. Kursta önce Rehber hazırlamanın yöntemi,

Rehber için kanıtları toplama ve yayınlanmış çalışmaların analizlerinin yapılması, sonra kanıt düzeylerinin belirlenmesi konuları anlatıldı. Sonra da,

- Tanı tedavi rehberi
- ÇİD-TB Programlı Yönetimi Rehberi
- Çocuk TB tedavisi
- HIV ve TB
- Koruyucu tedavi
- Etik
- Beslenme
- Yan etkilerin izlenmesi

Başlıkları ile konuşmalar yapıldı. Ciddi tartışmalar oldu. Özellikle dirençli TB konusunda DSÖ'nün elinde yeterli kanıt içeren çalışmalar yok ve (anladığım kadarıyla) güzel bir rehber sunmayacaklar. Özellikle etik ve beslenme konularındaki sunumlar güzeldi.

Akşam açılış töreni vardı.

Sahneye siyah, hoş giysili, boynunda inci kolyeli bir kadın çıktı ve "Ben Jane Carter, Union'un başkanayım" diyerek konuşmaya başladı. Salonunda iki yanda iki panoda "A New Agenda" (Yeni Bir Gündem) başlıklı kongre sloganları var. Sahnede çiçekler. Bir kürsü, Yukarıda iki slaytın yanyana sunulduğu bir ekran var. "Neden yeni bir gündem? Çünkü ..." diyerek TB'deki gelişmeleri, rakamları verdi. Sivil toplumun katılımının gerekliliğini anlattı. "Paradigma Değişimi" (paradigm shift) gerektiğini, Yeni Bir Gündem gerektiğini, bilim ile aktivizmin birleşmesi gerektiğini anlattı. Union'un sloganından söz etti. "Know, share, act" (Bil, paylaş, harekete geç).

Union sekreteri konuştu. Nelson Mandela'dan alıntı yaptı: **"Yapılana kadar daima imkansız görülür."**

G. Afrika Başkan Yardımcısı, Başkan çağırdığı için gelememişti, Sağlık Bakanı konuştu. Kongre öncesi 40 ülkeden bakanların verem ile ilgili toplandıklarını anlattı. Ülkede yapılan verem taramalarını ve diğer çalışmalarını anlattı. Çok uzatmadan özlü bir konuşma ile tamamladı.

Stop TB Yöneticisi Lucica Ditiu sahneye HIV tişörtü ile çıktı. Konuşmasında "HIV tişörtü giydim, çünkü Afrika'da bütün HIV aktivistleri TB'den çıkıyor" dedi. Gerçekten de sadece TB geçiren kişiler, iyileşince konu ile ilişkilerini kesiyorlar. HIV de var ise kişide, bu hastalık kaybolmadığı için, mücadeleye katılıyor. Özellikle de HIV ve TB olmuşsa kişi, hem HIV'nin yıkım yapıcı etkilerini hem de TB'nin damgalayıcı etkilerini yaşıyor. Bu nedenle aktivist konumunda konuşma yapan herkesin HIV ve TB öyküleri vardı.

Sahneye hüznü yüzü olan bir siyahi kadın çıktı. Kendi öyküsünü anlattı. Salonun önemli bir kısmı ağladı sanırım. HIV tanısı almış. Kocasının 3 karısından biri imiş. Kadının görevi zaten ev işi, çocuk yapmak, vb. imiş. Beş ay sonra zayıflamış, hastalanmış, 45 kiloya düşmüş (80-90 görünüyordu). TB tanısı almış. TB tanısı aldığından iki aylık hamile imiş. TB tedavisi, anti retroviral tedavi (ART) sonrası

düzelmiş. Şimdi 2 çocuğu var, HIV negatifler. Eşine hastalığını en sonunda açmış. O ve diğer iki karısında HIV testi yapılmış. Eşi ve eşinin bir karısı pozitif bulunmuş. Sonra da Uganda'da Mother2Mother (AnnedenAnneye) kuruluşu için yaptığı çalışmaları ve etkilerini anlattı. Konuşma bittiğinde salon kendisini ayakta alkışladı.

Açılış oturumunun son konusu Union Madalyası idi. Denis Mitchison'a verildi.

Video konferans ile bağlanan Mitchison, 1950'lerde yaptıkları ile TB ilaç denemelerini ve tek ilaçla direnç gelişimini anlattı. (Denis Mitchison'un video ile yaptığı konuşma, aşağıdaki web adresinden izlenebilir. <http://capetown.worldlunghealth.org/video/the-union-medal-acceptance-speech>). Denis Mitchison, İngiliz Tıbbi Araştırma Konseyi (British Medical Research Council) yönetiminde yer almış ve TB ilaçları ile ilgili çok sayıda randomize kontrollü çalışmayı yürütmüş büyük bir araştırmacı.

Madalyayı E. Nunn aldı ve konuşmasında 1919 doğumlu olan Mitchison'un en son geçen yıl güzel bir yayın yaptığını ve arkasından emekli olduğunu belirtti. Mitchison'un "erken" emekliliği onu üzmüştü. "Hep var olacak ve çalışacak gibi geliyordu." Dedi.

Açılış kokteylinde G. Afrika'ya özgü şeyler yedik, müzikler dinledik.

ÜÇÜNCÜ GÜN (4.11.2015): Kongre oturumları başladı.

Bu yıl ana oturumları sabah 9'a koymuşlar.

İlk ana oturumda bir açık oturum tartışması vardı. TB ve HIV'nin durumu (Dünya AIDS Günü'nün 27. Yıldönümü).

Toplantıda konuşan Zimbabwe'den Canstance Manwa adında bir hasta, ÇİD-TB tedavisi görmüş. HIV ile birlikte yaşıyor. Hamileliği sırasında HIV taraması yapılıyor ve pozitif bulunuyor. Hastalanıyor, kötüleşiyor ve giderek incelmeye başlıyor. Sonunda yayma pozitif bulunuyor. (Akciğer filmi rutin çekilmiyor, hamile olmasa da.) TB ve HIV'nin birlikte ele alındığı bir kliniğin önemini vurguladı. Hala bu klinikten antiretroviral tedavi (ART) alıyormuş. Kullandığı ART sayesinde şimdi 6 yaşında olan oğlunda HIV yok.

Küresel Fon Yöneticisi Mark Dybul, ilginç bir tartışma yaptı. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından TB için %20 bütçe açığı/eksikliği olduğu söyleniyor. Eğer bu %20 verilse, DSÖ mevcut sorunları çözebilecek mi? Bunun mümkün olmadığını söyledi. Burada politikaların yetersizliğini vurguladı.

ÇİD TB tedavisinde tedaviyi terk edenlere yönelik Filipinler'de yapılan bir araştırmada, terk edenlerin %60'ı yan etkiler nedeniyle terk etmiş.

Sözlü bildiri saati

Poster saati

Sorunlu yerlerde tüberküloz oturumu. Oturumda ağırlıklı olarak Suriye'den göç edenler ele alındı. Daha çok medyatik bir toplantı idi. Sınır Tanımayan Doktorlar tarafından düzenlenmişti. Yine bir hasta konuştu. "TB hastalığına nasıl tanı konulmuş ve nasıl tedavi edilmiş" başlıklı bir konuşma yaptı. Oturumu da bir TV spikeri sundu. Konuşanlar Lübnan, ... idi.

Oturum sonunda söz alıp, Türkiye'nin üstlendiği sorumluluktan ve Türkiye'deki göçmenlerdeki TB sorununun nasıl ele alındığınsöz ettik.

DÖRDÜNCÜ GÜN (5.11.2015)

Sabah ana oturum'da konuşmacılar Güney Afrika'lı idi

1. İlaç direnci ve zoonotik TB'nin katkısı (Paul van Helden). Zoonotik TB'nin araştırılmadığını, rutinde çalışılmadığını ve sorunun boyutlarının bilinmediğini anlattı. Özellikle "bizde böyle bir sorun yok" diyerek test yapılmadığını, araştırılmadığı için de sorunun boyutlarının bilinmediğini, yani bir kısır döngünün sürdüğünü belirtti. Test yapınca, TB dışı mikobakterilerin var olduğunu ve daha kötüsü, bunların uzun süre ÇİD-TB tedavisi aldığını gördük. Dedi. Zoonotik TB'nin eksik ilaç verilerek ilaç direncine neden olabileceğini anlattı. M. bovis'te PZA direnci var. Bir ilaca daha direnç geliyorsa ÇİD-TB olabilir.
2. Ubuntu ve TB olgu yükü yüksek topluluklarda araştırma (nicholas Bhengu). Sıcak bir üslupla yaptığı konuşmada, kendilerine iyi davranan, acıma ile değil, doğal bir iletişimle konuşan bir araştırmacıyı anlattı. Onun meziyetlerini sıraladı ve biz bunu istiyoruz diye belirtti.
Ubuntu.
3. YİD-TB'yi, çalışma gücü kaybını ve damgalanmayı yenmek: olağanüstü önlemler için olağan bir çağrı (Phumeza Tisile). 2011 yılında YİD TB tedavisi alan hastada sağrlık gelişiyor. Kohlear bir implant cerrahisi ile duyabiliyor. Bu konuşmacı, ciddi bir aktivist. Dünya Sağlık Asamblesinde İlaç Dirençli TB Mafistosu sunmuş.
4. Afrika'da Fransızca konuşan 9 ülkede yapılan kısa süreli ÇİD TB tedavisinde (9 aylık tedavi) 1209 çalışmaya alınan hastadan şu anda 408'inin tedavisi sonlanmış. Başarı %82. Başarısız %2,9, ölen %7,8, tedaviyi terk edenler ise %6,6 bulunmuş.

BEŞİNCİ GÜN (6.12.2015)

Sabah "Profesörle Görüş" toplantısında LAM testi konuşuldu. LAM testi, idrarda lipoarabinomannan bakan bir şerit testi. Gebelik testi gibi. Klinikte rutinde kullanmışlar. Özellikle CD4 düzeyi düşük HIV pozitif kişilerde tanıya katkısı tartışma konusu.

Sabah ana oturumda tütün konuşuldu. Sağlığa zararlı ürünlerin vergilendirilmesi ve sağlığı destekleyici fonların oluşturulması: hükümetler için kazan-kazan stratejisi.

Oturum başkanı Güney Afrika'dan Yussuf Saloojee idi. Hindistan'dan Sağlık ve Aile bakanı, Filipinler'den Ekonomi Bakan Yardımcısı ve Vietnam'dan bir politikacı konuştu. Konuşmalarda, vergilerin artırılmasının tütün kullanımını azalttığı belirtildi. Bu vergi gelirini sağlık için, özellikle de TB kontrolünde kullanabilir miyiz? Sorusu konuşuldu.

Yussuf Saloojee Masa Dağı'ndaki hiç kaybolmayan bulutlarla ilgili iki efsaneden söz etti.

Birinci efsane, Tanrı'nın bu dağa bir örtü örttüğüne inanıldığıydı.

İkinci efsane ise, evinde çok sigara içen Van Hunks adlı bir korsanı eşi evden kovmuş (bunu ilk kapalı ortamda sigara yasağı olarak yorumladı). O da gidip Şeytan Tepesi ile Masa Dağı arasındaki boğaza oturmuş. Şeytan gelmiş. "Hangimiz daha çok sigara içecek?" yarışması yapmışlar. Sonuçta Masa Dağı'nın başı dumanla kaplanmış.

Kongre bitiminde uzun bir uçuş için havaalanına gittik. Yolda yine tarih ve eşitsizliklerden söz ettik.

Çocuklar için hazırlanan kombine TB ilaçları tablet şeklinde, meyve tadında ve istenirse hemen eritilerek de içilebiliyor.

<http://www.citizen-news.org/2016/01/a-new-year-gift-child-friendly-drugs-to.html>

2016 KONGRESİ

2016 yılında yapılacak Unyon Dünya Akciğer Sağlığı Kongresi, Liverpool, İngiltere’de yapılacaktır. Kongrenin ana teması: “Dirençle Yüzleşmek: Yeniliklerin Temelleri”

Hazırlayan:

Şeref Özkara

ozkaraseref@yahoo.com